

Omtale i Agderposten 12.5.2023 av teaterforestillingen «Arendal 300år - glimt fra historien»

Agderposten Tips oss Nyheter Næringsliv Trafikk



**Agderposten anmelder nyskrevet teater:
– Reiste til sjøs og spydde som en gris**

Agderposten Tips oss Nyheter Næringsliv Trafikk Meninger eAvis

– Reiste til sjøs og spydde som en gris

Det sladres om syfilis, tøffe sjøreiser og hensynsløse forretningsmenn over en lav sko i Lille Torungen, og det er helt sant.



TETTE BÅND: Rikmannsfruen Kitty Kallevig (Nina Zachariassen) og sorenskriver Conrad Schwach (Fredrik Wilhelm Schulze) hadde et nært forhold. FOTO: FRANK JOHANNESSEN

Oppdatert: 38 minutter siden

ANMELDT: Har du hørt om skuespillerinnen som plutselig tok fyr på scenen i Arendal Dramatiske selskap, om prestedatteren Theodora Cormontan, en av de første utgitte, kvinnelige komponistene, eller hvordan fogden i Arendal bokstavelig talt dreit seg ut på hagefest med fiffen?

Spisse albuer

Denne uken løfter Arendal scene fram de historiene, og mer til i forestillingen Arendal 300 år – [glimt fra historien](#), og for noen glimt!

Premieren og fredagens forestilling er utsolgt i skrivende stund, mens lørdagens to forestillinger har noen ledige billetter, og de bør du vurdere å skaffe deg.



KRAKKET: Banksjef Axel Nicolai Herlofsen (Schulze) var sentral i krakket i Arendal. Her i dialog med fortelleren (Per Harald Bai Stabell) FOTO: FRANK JOHANNESSEN

For selv om undertegnede er oppvokst i Arendal og ganske godt bevandret i lokalhistorien, er det mange godbiter å le seg skakk av, og nesten grine av i den drøyt timelange forestillingen i Lille Torungen sal i Arendal kulturhus.

Sjelden har et stykke blitt satt opp i Arendal på et mer passende tidspunkt.

Med imponerende stemmeprakt fra flere involverte og gode person-møter, blir det en time med latter, ettertanke og lærdom.

Det starter selvsagt med hvordan Arendals rikeste, med svært spisse albuer, sikret seg kjøpstadsrettigheter på Kristiansands bekostning, og sørget for at byen bokstavelig talt, seilte opp som den viktigste og største seilskutebyen.



FIKK SYFILIS: Morten Kallevig forteller om sitt rike, men korte, liv. FOTO: FRANK JOHANNESSEN

Det handler også om hvordan en av byens rikeste, Morten Kallevig, skaffet seg både syfilis og en tidlig død.

Og ikke mist hans rikdom, som ble brukt blant annet til å bygge det Kallevigske Palé, vårt tidligere rådhus, og ikke var medvirkende til at han giftet seg med sin vakre, og ti år yngre, kone Catharine («Kitty») Helmer Kallevig (født Leth).



FORFATTERFRUEN: Thomasine Lie (Heidrun Sangvik) forteller om sitt liv med Jonas Lie på Merdø utenfor Arendal. FOTO: FRANK JOHANNESSEN

Mistet synet

Regissør Wenche Jacobsen Liberg forsikrer at alt er historisk korrekt, basert på historiske kilder, som dagbøkene til produsent Harald Rosenvinges forfedre.

Forfatter Jonas Lie sitt forfatterskap fra Merdø og nedtegnelsene til sorenskriver og poet Conrad Nicolai Schwach er også viktige kilder.

Schwach og hans tette bånd til nettopp Kitty Kallevig, blir grundig gjennomgått av skuespillerne.



FØRSTEREIS: Andreas Tønnesen (Schulze) om opplevelsen av sin første tur med seilskute. FOTO: FRANK JOHANNESSEN

Men vi møter også mer folkelige representanter, som førstereisgutt Andreas Tønnesen, der han i 1875 reiser ut fra Arendal som guttunge på sin første seilskutetur til Hartlepool og kaster opp, side om side med kokken om bord.

Vi får høre den triste historien om den blinde gruvearbeideren Stian, som forsøkte å få arbeidsgiveren til å betale skyldig lønn, og hvordan urettferdigheten rammet under kornoppløpet i 1813.

Varige spor

Heidrun Sangvik, Nina Zachariassen, Fredrik Wilhelm Schulze og Per Harald Bai Stabell tar oss gjennom sterke øyeblikk som har vært med på å bygge og forme Arendal fram til sitt 300 år som kjøpstad. De gjør det med innlevelse, gode tekster og solid fremførelse av både historier og sang.



SKITTEN BEDRIFT: Industrigründer Samuel Eyde får gjennomgå forurensingen fra hans fabrikker på Eydehavn av arbeiderkvinnen i Nina Zachariassens skikkelse. FOTO: FRANK JOHANNESSEN

Vi lærer mer om hvordan arendalskvinnene Sophie Dedekam, Theodora Cormontan og Elevine Heede satte varige spor etter seg i musikkhistorien og krangelen, trolig med verre skjellsord enn kålhue, gikk i de tusen hjem før sammenslåingen av Øystad, Moland, Tromøy, Hisøy og Arendal.

Selv om noen av og til må titte i hatten for å sjekke teksten, og fortelleren, Bai Stabell, sitter og leser fra en PC, sitter totalopplevelsen som støpt.

De er alle erfarne skuespillere. Og for denne forestillingen er det vanskelig å gi noe annet enn en sekser.



MODERNE KONFLIKT: Mange husker nok hvordan kommunesammenslåingen tidlig på 90-tallet førte til mang en diskusjon. FOTO: FRANK JOHANNESSEN

Eller for å si det slik Agderposten skrev etter å ha sett Schulze Krogh sammen med Knut Elvik oppsummere Arendals historie på seks kvarter i 2021: [Denne burde vært pensum.](#)

For i et jubileumsår, er dette rett show til rett tid; Du lærer det viktigste om byen din sin historie og får noen gode poenger å dra på neste fest med folk utenbys fra, som fortsatt tror Arendal handler om kun om bolebukser og påmmfri fra rudebilen.



SOLID ENSEMBLE: På scenen stod Heidrun Sangvik, Rasmus Solem (flygel), Nina Zachariassen, Fredrik Wilhelm Schulze og Per Harald Bai Stabell. FOTO: FRANK JOHANNESSEN



**Moren så tyskerne
ankomme Arendal i
1940: – Får gåsehud
når jeg ser «henne»
på scenen**